

**Схвалено Міністерством освіти і науки України
для використання в загальноосвітніх навчальних закладах**

(лист № 2.1/ 12-Г-3 від 13.01.2016 р.)

Рецензенти:

Ж.М. Гаврилюк, кандидат педагогічних наук, вчитель-методист, гімназія "Діалог", м. Київ

Ю.Б. Малієнко – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу суспільнознавчої освіти, Інститут педагогіки НАПН України

К.К.Кобченко – кандидат історичних наук, науковий співробітник, Центр українознавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В.В.Даниленко

Історія України. VI–XV ст. Опорний зошит. 7 клас - Київ: Учитель - **96 с.**

Опорний зошит для учнів 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.

Ідея оформлення, стиль та весь зміст цього посібника є об'єктом авторського права й охороняється законом. Імітування (копіювання або наслідування), передрук та інше використання загального вирішення, тексту, зображення без письмової згоди ДП «Видавництво Учитель» та автора забороняється.

© ДП «Видавництво Учитель»

© Даниленко В. В.

Дорогі учні!

У 6 класі ви вивчали історію стародавнього світу. Вам відкрився світ життя і праці первісної людини, неповторної культури Стародавнього Єгипту, раннях держав Індії та Китаю, античної Греції та Стародавнього Риму. Давня історія вмістила в себе багато історичних подій, культурних цінностей. Скінчився цей період загибеллю Римської імперії в V столітті. За навчальний рік ви простежили історичний шлях українського народу — від перших поселень найдавнішої людини, Великого переселення народів (кіммерійці, скіфи, сармати, слов'яни та інші).

В 7 класі вам необхідно вивчити історію східнослов'янських племінних союзів на території України напередодні утворення держави; виникнення, розквіт Київської держави до роздроблення Київської Русі та боротьбу проти монголо-татарської навали. Познайомтеся з історією Галицько-Волинської держави і трагічними подіями XIV-XV ст., коли українські землі були завойовані іноземними державами, розчленовані на частини і над українським народом нависла загроза втрати своєї етнічної самобутності.

Опорний зошит складено відповідно до кількості годин тематичного планування з історії України в 7 класі. Запропонований вам опорний зошит поділений на дві частин: *зошит для записів* на уроках, удома (теми уроків, плани, дати подій, тлумачення термінів і понять, інша історична інформація) й *друкована основа*: рекомендовані науково-популярні видання для читання; теми уроків; зміст навчального матеріалу (план), дати, події, терміни, документи та інша історична інформація, що скорочує час на запис в зошиті. Також вчитель зможе проконтролювати самостійну роботу учня. Розроблено *навчально-наочний розвиваючий матеріал* (таблиці, схеми, довідки-тексти, дати, події, тематичне оцінювання (початковий, середній, достатній, високий рівень), *практичні заняття*. Після додаткових записів на уроках, удома учень має *конспект* по темах. Накопичений історичний матеріал дає можливість підготуватися до тематичного тестування, а в майбутньому до зовнішнього незалежного оцінювання. Також в зошиті подано пам'ятки, які можна використати під час підготовки того чи іншого питання або теми в цілому.

При вивченні історії України й під час роботи з підручником, атласом, контурною картою, навчальними посібниками ви можете використовувати засоби навчання (аудіо-, відеозаписи, діапозитиви, комп'ютерні програми).

На сайті <http://uchitel.com.ua> в розділі навчальні видання знайдіть практичні заняття, 7 клас. Після того, як ви натиснули на це видання, з'явиться завантажити файл. Потім натисніть кнопку "*Завантажити файл*", і завантажте інформацію для практичних занять. Попереду – розповіді вчителя, відповіді учнів й домашні завдання, контрольні роботи і...оцінки!

Пропонований опорний зошит складено відповідно до державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та чинної навчальної програми з історії для загальноосвітніх навчальних закладів України.

Здоров'я, наснаги, успіхів Вам!

Історія України
Київська Русь – XV століття

Розділ I. ВСТУП до середньовічної історії України

Розділ II. ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ

Розділ III. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА У II половині XI – I половині XIII ст.

Розділ IV. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Розділ V. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА
ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (II половина XIV – XV ст.)

Підручник

- Власов Віталій Сергійович
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Підручник для 7 класу, Київ 2015
- Гісем Олександр Володимирович, Мартинюк Олександр Олександрович
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Підручник для 7 класу, Київ 2015
- Гісем Олександр Володимирович
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Підручник для 7 класу, Київ 2015
- Свідерський Юрій Юрійович, Ладиченко Тетяна В'ячеславівна,
Романишин Наталія Юріївна
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Підручник для 7 класу, Київ 2015
- Смолій Валерій Андрійович, Степанков Валерій Степанович
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Підручник для 7 класу, Київ 2015
- Гупан Н.М.
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Підручник для 7 класу, Київ 2015

Посібник Автор Даниленко В. В. Історія України. Всесвітня історія.

(з найдавніших часів – 1500 р.): Навчальний посібник з історії в синхронному викладі. Київ: ДП «Видавництво Учитель».

Україна. Історичний атлас. 7 кл. Видавництво.....

Контурні карти з історії України, 7 кл. Видавництво.....

Електронні ресурси - *сайт*: <http://uchitel.com.ua>

Чисті листки в клітенку з полями – стор. **5 -18**

Розділ I. ВСТУП до середньовічної історії України

Як ви пам'ятаєте, в 6 класі вивчили Давню історію України в інтегрованому курсі " Історія України. Всесвітня історія ". Пригадали. Для повторення і закріплення вивченого матеріалу з історії України *рекомендовано прочитати видання:*
(*надруковано видання*)

Тематичне повторення:

1-12. Позначте поняття, що характеризує сукупність археологічних пам'яток, які належать до одного часу, певної території та мають певні особливості :

а) Археологічна культура; б) Істричні джерела; в) Історія.

Що і як вивчає історія середніх віків

Вчені під Середньовіччям або під Середніми віками розуміють тривалу історичну епоху, початки якої в Європі збігаються із загибеллю Західної Римської імперії (476 р.), а ...(*надруковано висновки*)

Хронологічні межі та періодизація середньовіччя

В українському середньовіччі вирізняються періоди, що відповідають європейському *ранньому, зрілому й пізньому середньовіччю:*

- *раннє середньовіччя (надруковано текст);*
- *зріле (розвинуте) середньовіччя (надруковано текст);*
- *пізнє середньовіччя (надруковано текст).*

Середньовічна Україна

Для історії України період середньовіччя дуже важливий і цікавий. (*надруковано текст*).

Слов'яни під час Великого переселення народів

про заняття – (надруковано текст)

про організацію суспільства (надруковано текст)

про походи (надруковано текст)

про захист своїх володінь від нападників (надруковано текст)

Розселення племінних союзів східних слов'ян на території України
Про розвиток східних слов'ян напередодні утворення держави в IX столітті говориться в "Повісті временних літ".

Згідно літопису східні слов'яни розселялися:
(надруковано текст)

Розділ I. ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Рекомендованні видання для читання по темі: (надруковано текст)

Зміст історичного матеріалу

роль Києва у виникненні держави східних слов'ян (надруковано текст)

про походження назви "Русь" (надруковано текст)

Правителі Київського князівства **Аскольд** (50-60-х, **Дір** у 70-поч.80-х рр. IX ст.)
(надруковано текст)

Олег

(? – 912 р.)

Київський князь (882 - 912 р.р.)

У внутрішній політиці (надруковано текст)

Ігор

(? – 945 р.)

Київський князь (912 - 945 р.р.)

(надруковано текст)

Походи проти Візантії

князя Аскольда (надруковано текст)

князя Олега (надруковано текст)

князя Ігоря (надруковано текст)

Ольга

(? – 969 р.)

Велика княгиня київська (945-964 р.р.)

Регенство княгині Ольги при малолітньому князі Святославі з 945 по 964 рр.
реформи княгині (надруковано текст)

зовнішня політика княгині (надруковано текст)

Святослав

(Хоробрий; бл. 939-972 або 973 р.р.)

Великий князь київський (945-972 р.р.)

зовнішня політика князя Святослава (надруковано текст)

Висновки до розділу: (надруковано висновки)

Узагальнення Утворення та розвиток Київської держави

Перший етап розвитку Київської Русі (середина IX – кінець X ст.) пов'язаний з
(надруковано текст)

Тематичне оцінювання

Початковий рівень

1. Як називалась держава за часів Кия ?

а) Артанія; б) Славія; в) Куябія; г) Дулібсько-Волинський союз.

Середній рівень

Дайте визначення термінам:

Велике переселення слов'ян – (надруковано текст)

Анти – (надруковано текст)

Склавини – (надруковано текст)

Слов`яни – (надруковано текст)

Східнослов`янські племенні союзи – (надруковано текст)

Віче – (надруковано текст)

Держава – (надруковано текст)

Князь – (надруковано текст)

Полюддя – (надруковано текст)

Давня Русь – (надруковано текст)

Київська Русь – (надруковано текст)

Київська держава – (надруковано текст)

Україна – (надруковано текст)

Достатній рівень

15. Знайдіть із трьох можливих варіантів повну відповідь:(надруковано тести)

Високий рівень

25. Прочитайте текст та дайте відповідь на запитання.

Прокопій з Кесарії про життя слов`ян і антів (VI ст.)

(надруковано текст)

Яким був суспільний устрій у слов`ян та антів?

Як змальовує життя й побут давніх слов`ян Прокопій Кесарійський?

26. Прочитайте текст та дайте відповідь на запитання.

Повідомлення візантійського Імператора Маврикія Стратега про побут і звичаї слов'ян (VI ст.)

(надруковано текст)

Що нового ви дізналися з документа про суспільне життя, побут і звичаї давніх східних слов'ян? Які риси характеру і звичаї давніх східних слов'ян вам подобаються? Чому?

27. Князь Святослав та його походи за історичними джерелами

Повість временних літ» про князя Святослава

(надруковано текст)

Розділ II. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА НАПРИКІНЦІ X – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст.

(надруковано текст)

Зміст історичного матеріалу

Господарське життя Київської Русі (надруковано текст)

Торговий шлях "от Грек ", або "Грецький ", "із варяг у греки "
(надруковано текст)

Повсякденне життя населення (надруковано текст)

Виховання в родинах Київської Русі
(надруковано текст)

Культура Київської Русі наприкінці X-у першій половині XI ст.
(надруковано таблицю)

Висновки до розділу: (надруковано висновки)

Пам'ятки

Аналіз історичних явищ та подій, порівняння однотипних історичних явищ і подій; оцінка їх значення; узагальнення фактичного матеріалу; висновки.

- Аналізувати історичні факти і події – це значить: (надруковано текст)
- Порівняння однотипних явищ і подій (надруковано текст)
- Робота з текстом підручника та історичними документами (надруковано текст)
- Вимоги до плану (надруковано текст)
- Як скласти простий план (надруковано текст)
- Як скласти складний план (надруковано текст)
- Скласти історичний портрет (надруковано текст)
- Як складати рецензію (надруковано текст)
- Як скласти тези (надруковано текст)
- Як скласти повідомлення (надруковано текст)
- Порівняння історичних подій, явищ, документів (надруковано текст)

Навчальне видання

Даниленко Валентин Всеволодович

**Історія України
VI-XV ст.**

**Опорний зошит
7 клас**

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах

Редактор Даниленко В. В.
Комп'ютерний набір Даниленко В. В.
Комп'ютерна верстка Даниленко В.В.

Гарнітура Arial. Формат 70x84/16. Друк офсетний.
Ум. - друк. Арк. 6,48 + обкладинка.

Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів

ДП «Видавництво Учитель»

e-mail: uchitel.danylenko@ukr.net

сайт: <http://uchitel.com.ua>